

PREDICATORIULU

Sateanului Romanu.

FOIA BASERICÉSCA

pentru predici si articlii din sfer'a basericéscă.

Striga cu tară si nu înceta
Ca trimbite'a-ti inaltia vócea t'a!
Isaia c. 58 v. 1

La ori-ce ocașiune de mórte.

(Fine).

II. Domnulu nostru Isusu Christosu in sant'a Evangelia ne invétia pre noi, cá se priveghiámu si se fimu gat'a, cá nu scímu díu'a neci ór'a, in care fíiulu omenescu va vení. Ne dá deslucíri prin pilde, cá se fimu asemenea servitoriului, carele díu'a si nóptea ascépta pre domnulu seu. — Prin acést'a, geln. ascult., Isusu Christosu ne invétia, cá nu scímu candu vomu mori, si pentru ace'a se fimu totu-dé-un'a gat'a, cá si cum in tóta díu'a amu trebuí se morímu. Se nu ne încredemu in sanetate, in vrést'a vietiei, de-óra-ce vedemu, cá moru juni si betrani, avuti si cersitori. De betrani nu-i rusíne, la cei juni inca vene — mórtea infiorátoria. -- Se intempla se vedemu cá multi betrani 'si facu tóte pregatírile de lipsa spre a asceptá ór'a infiorátoria; precandu chiaru înaintea loru 'si vedu pre fíii loru ca-diendu jertfa mortii.

Abimelecu fíiulu lui Gedeon, dupa mórtea parentelui seu pentru cá se-si asecureze domni'a s'a asupr'a lui Israelu, intr'o dí a ucísu 70 de frati de-ai sei. Din omorulu acest'a infricosiatu abíá a scapatu Joathan fratele seu celu mai micu. (Jud. c. IX). Abimelecu in urm'a acestei-a intemplári 'si-a coadunatu óste

numerósa, voindu astfelu prin o atare procedura sangerósa de a-si asecurá domn'á, de-óra-ce 'lu cuprense fric'a, cà poporul se va rescolá in contr'a densului; inse mórtea 'lu preveni chiaru din áce'a parte, de unde neci nu cugetà, si anume: odata cuprensu fiendu cu derimarea unui turnu, de-odata o muiere aruncà diintr'o feréstra o pétra mare dreptu spre capulu seu. In urm'a acestei loviture 'si finí viéti'a plena de tiranía!

Vedeti dara, geln. ascult., câtu de nesciuta e ór'a mortii! Candu cugetamu cà suntemu in pace si lenisce, atunci suntemu cuplesti de dens'a!

Cugetandu dar' tóte acestea, acestu repausatu alu nostru (N) ale càrui osamente reci preste pucinu se voru inchide in sênulu mormentului; si sciendu cà toti trebuie se morímu, de-sí nu scimu abuna-séma minutulu si ór'a candu va fí ace'a, — totu-dé-un'a s'a nisútu cá tóte faptele s'ale se fie conforme cu legea domnedieésca si basericéscá. Din tóta viéti'a lui potemu deduce, cà in totu minutulu 'si-a adusu amente de admonitiunea Mant. nostru Isusu Christosu, cá se fimu gat'a cà nu scimu candu va vení fíiulu omenescu la noi!

Se cugetàmú dara, geln. ascult., de noi însine, se portàmú grigia de faptele nóstre, cá acelea se fie bune, cà-ci scimu cà averea, amicii, consangeni nu ne însociescu pre noi sí din colo de mormentu, cì numai faptele bune suntu acelea, cari se voru luá in socotentia la înfricosiat'a judecata, atunci, candu fíiulu omenescu va resplatí fiesce-càrui'a dupa faptele s'ale. Se avemu grigia de sufletulu nostru, celu mai pretiuitu daru alu omului, carele si dupa-ce corpulu nostru se va descompune si se va face putrediene, va traí in veci, pentru ace'a se fimu luatori amente la cuventele Mant. nostru Isusu Christosu, carele dice: „Ce va folosí omului lumea tóta, déca sufletulu seu 'si-lu va pierde!“ Se fimu gat'a totu-dé-un'a, cà acésta vedenia trista ce-o privimú acuma in totu minutulu se póte referí sí la noi!

Ér' tu fratele nostru (N) care a-i repausatu in Christosu odichnesce-te ! odichnesce-te in Domnulu ! Acì in valea plangerei te-ai luptatu cu trupulu, cu lumea, cu peccatele, astadi te-a slobođitu pre tene Domnulu cá se mergi in pace dela valurile celea turburóse ale vietiei amare la limanulu mantuintiei, astadi dela celea trecutórie te-ai mutatu la cele vecinice, si acumu dar' pása pre calea veciniciei, se afle sufletulu teu resplatíre in ceriu pentru ostenelele vietiei, ér' trupulu teu rece se odichnésca leniscitu in sinulu mormentului pana la dîu'a prémárita a reinviarei. Aminu.

Joanu Marchesiu,
preotu rom. mara-muresianu.

Predic'a XXXII.

La Adormírea P. C. V. Maria (Santa Mari'a mare).

(Rostita la S. Monastíre dela Nicul'a, de Georglu Pasc'a Spiritualu).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deslége incalciamentele de pre petiórele tale, cá loculu pre carele stái tu, pamentu santu este !
C. Esirei III. 5.

Profetulu Moise in legea vechia, candu pasceá oile socrului seu, a preotului Jetro, intru-o di s'a departatu fórte tare cu turm'a, s'a dusu pana-ce a ajunsu la muntele celu santu alui Domnedieu, la muntele ce se numeá Horivu ; la care dupa-ce a ajunsu, a vediutu o minune mare ; vediù adeca, cá unu rugu ardé cu parà de focu, inse asia, cá par'a nu mistuía rugulu. Moise, cá se védia acésta minune, s'a apropiatu mai tare de rugu ; inse indata audra cuvente din ceriu graindu-i : „Deslége incalciamentele de pre petiórele tale, cá loculu pre care stái tu, este pamentu santu !“ — Si óre ce a disu Domnedieu càtra Moise prin cuventele aceste „deslége incalciamentele de pre petiórele tale“ ? Óre a disu se se descultia ? — Ba nu, nu neci-de-cátu, cì prin aceste cuvente a disu se-si cura-

tiésca anim'a s'a de tóta grigi'a cea lumésca, se-si curatiésca sufletulu seu de tóte cugetele celea lumesci. Si profetulu Moise precepandu aceste cuvente sante, sciendu cà vorbesce Domnedieu cu densulu, vediendu cà par'a ce arde in rugu este insusi Domnedieirea, si-a astupatu in mani faci'a s'a si cu anima infránta a ascultatu cuventele lui Domnedieu.

Acumu, I. m., fia-mi iertatu a ve díce cu cuventele santei scriptura : Deslegáti incalciamentele de pre petiórele vóstre, cà-ci loculu pre carele stati este pamentu santu ! Adeca : curatíti-ve anim'a si sufletulu vostru de tóta grigi'a cea lumésca ! Deslegáti animele vóstre de cugetele cele lumesci, cari ve léga cá nisce funi, — rumpeti si frângeti ghiéci'a intristarei de pre animele vóstre si státi adí aici cu anim'a curata, cu sufletu trézu, státi astadí pre acestu locu santu cu anima vesela si audíti cuventele lui Domnedieu, cari vi le voiu vestí eu sierbulu Domnului Christosu, cà-ci : santu este acestu pamentu pre carele stámu noi astadí ; mare si insemnata e serbatórea ce-o serbamu astadí !

Santu este, dícu, loculu pre carele stámu astadí. — Acestu munticelu, pre care e zidíta acésta santa Monastire e asemenea muntelui Horivu, muntelui celui santu alui Domnedieu, unde a vediutu Moise profetulu pre Domnedieu si unde a vorbítu Domnedieu cu elu facia la facia. Aici pre acestu munticelu preste pucinu tempu se va pogorí insusi Fíiulu lui Domnedieu de pre scaunulu marirei s'ale celei sante, se va pogorí pre acestu altariu santu candu vomu díce santele cuvente : „Luati mancáti, acest'a este trupulu meu, carele se fránge pentru voi si pentru multi spre iertarea pecatelor.“ Aici pre acestu munticelu, pre acestu locu santu e de facia si rugulu acelu santu ce l'a vediutu Moise ardiendu cu para in muntele Horivu, si acelu rugu, I. m., este Sant'a icóna a facutória de minuni, sant'a icóna a Précuratei Vergure Maria. — Santu este loculu pre care stámu astadí si ~~santu este icóna~~ Précuratei Vergure, care ne inchipuesce pre

Maic'a Ffiului lui Domnedieu — tienendu pre Domnulu Isusu Christosu in santele bracie; santa e dîcu acésta icóna, care de dieci si sute de ani se pastréza aici in acést'a santa Monastire. Santa este acést'a icóna, la care acumu de dieci si sute de ani au alergatu sute si mîi de crestini pentru mangaiarea sufletésca, la care au venitu se-si curatiésca si santiésca sufletele s'ale.

Santa este acésta icóna si santu este acestu locu, cà-ci aici s'a intemplatu mai multe minuni, prin cari Domnedieu a arátatu santieni'a acestui locu si a acestei icóne.

Se-a intemplatu, cà au venitu aici ómeni cu anim'a si sufletulu greu de pecate, au venitu dîcu, cu anim'a si curiosienti'a sufletului loru inecata si nêdusta in pecate grele, si de aici dupa-ce au primitu sant'a Marturisire si sant'a Cuminecatura s'au re'ntorsu acasa cu anima curata, cu conscienti'a sufletului leniscita.

Se-a intemplatu, cà au venitu la acésta santa Monastire ómeni cu anim'a négra cá iadulu de pecate; au venitu de acei'a, acàroru sufletu erá intunecosu cá nóptea de pecate: si de aici s'au re'ntorsu sanetosi sufletesce: s'au re'ntorsu cu sufletele loru curate si albe cá néu'a; „spalámevei si mai vertosu decâtu néu'a me voiu albi“ — dice psalmistulu Davidu.

Se-a intemplatu, cà au venitu aici la acestu locu santu ómeni cu conscienti'a sufletului turburata, neleniscita, pre cari dîu'a-nóptea î-i casniá si nelenisceá, pre cari î-i rodé si mustrá necontentitu: si s'au re'ntorsu cu anim'a curata, cu anim'a leniscita, s'au intornatu la casele sale cu pacea santa in animele loru. O! ce daru domnedieescu este acést'a, I. m., candu cenev'a e pacinicu, candu cenev'a e leniscitu cu anim'a si cu sufletulu seu! Intru-adeveru nemenea altulu nu scie pretiui pacea santa a animei, decâtu celu-ce o-a pierdutu odata, numai acél'a scie, cà ce a pierdutu.

Ma, audîti Iubîti crestini! Se-a intemplatu, cà au ve-

nitu aici ómeni betegi cu sufletele, ma au venitu ómeni chiaru de acei'a, acàroru suflete au fostu mórte, acàroru suflete le-au fostu omoritu pecatele celé grele ce le-au fostu facuta; si acei'a aici au inviatu sufletesce: si s'au re'ntorsu acasa víui sufletesce si sanetosi si veseli trupesce. — O! ce mare bunetate dela Domnedieu, o, ce daru cerescu este pentru noi acest'a locu santu, acésta santa Monastíre!

Bá nu-numai atât'a, cì: Se-a in templatu, cà multi pentru rogatiunile Maicei Précurate si-au cascigatu si sanetatea trupésca.

Si intru-adeveru, I. ascult., nu este pecatu asia de mare, încàtu se nu-'lu ierte Domnedieu pentru rogatiunile Maicei s'ale. Crestiniloru! Nu póte face unu omu in tóta víeti'a s'a atâtea pecate de ar' totu pecatuí, cá se nu-'lu ierte Domnedieu, déca se va rogá Maicei Précurate, se se róge lui Domnedieu pentru elu. Nu este anima asia de selbateca si asia de impietrita, cá se nu se faca blanda cá mnielulu, numai se privésca la Maic'a Précurata si se díca din anima si cu anima înfranta: Dómna, ajuta-me se me intorcu! — Si éراسi dícu, Iubiti crestini! Nu este necasu asia de mare, din care se nu scótia Domnedieu pre omu, numai se róge pre Maic'a Précurata se se róge pentru elu. — Nu este nevoia, nu este necasu, nu este superare asia mare, care se nu tréca cá fumulu, indata-ce ne vomu rogá Maicei Précurate. — Pentru-ce voi o, I. m., cari v'ati ostenitu pana aici, pana la loculu acestu santu ingenunchiati astadi inaintea Maicei Précurate si o rogati se se róge pentru voi lui Domnedieu si Fíiului seu? Cadeti, dícu, in genunchie si spaláti cu lacrimi pecatele vóstre cele grele, si Domnedieu, cum díce sant'a scriptura: de ar' fi togmai cá mohoratiunea sufletele vóstre, cá néu'a le va albí numai de ve veti întórce!

O, multiamita, de trei ori multiamita dícemu tie Cerescule Parente! cà ni-ai lasatu nóue acestu locu santu; cà ni-ai lasatu

noúe acésta santa icóna, la care s'au intemplatú atâtea minuni, cascigandu-si nenumarati crestini nu-numai sanetatea, ci adese si inviarea sufleteloru sale, inviarea sufleteloru, dîcu, din gróp'a pecatelorú!

Multiamita si voue o pastori sufletesci, 'carii ati venitu cá Moise odata la Horivu, la acestu locu santu; multiamita dîcu voue cá v'ati adusu turmele vóstra pentru de a le nutri aici cu nutrementu cerescu si sufletescu! — O, Parente cerescu! pre cei cari i-ai alesu tie dà si fà se fie un'a; dà si fà se fie unu staulu si unu pastoriu!

Ati auditu si ati vediutu, cá santu este loculú acest'a, pre carele astadi ne-amu învrednicitu din darulu lui Domnedieu a stá; se ve aretu acum'a si se ve spunu despre serbatórea ce serbàmú noi astadi pre acestu locu santu!

Mare si santa e serbatórea care o serbàmú noi astadi aici dimpreuna! Pentru-cà acést'a ne aduce in mente bucurí'a cea santa a angeriloru, ce o-au avutu candu s'a înaltiatu adeca s'a mutatú dela cesteá pamentesci la celea ceresci. Acésta santa serbatória ne aduce amente ace'a nespusa bucurí'a, care o-a semtítu Maic'a Précurata, candu, dupa câti-va ani de despartíre si-a vediutu éra pre Fíiulu seu celu dulce, si inca l'a vediutu pre tronulu marírei, l'a vediutu in mediuloculu slavei si a marírei celei domnediesci, l'a vediutu cá imperatu alu ceriului siedindu pre tronulu celu santu imperatescu. O, ce bucurí'a a potutu avé Maic'a Précurata vediendu pre Fíiulu seu intru asia maríre. Dar' asemenea s'a bucuratu si Domnulu nostru Isusu Christosu vediendu pre mam'a lui cea dulce éراسi langa sene! S'a bucuratu si a luatú pre mam'a s'a dulce si imbracandu-o in haine aurite o-a pusu se stèie de-a drépt'a scaunului marírei imperatèi s'ale. — „De-a drépt'a a statu imperatés'a in haine aurite si préinfrumsetiata“ — díce psalmistulu Davidu. — Mare si nespusa bucurí'a este

in ceriu si pre pamentu! — Cá se ne potemu inchipuí baremi numai in câtu-va bucurí'a Fíiului santu — a Domnului Christosu si a Maicei Précurate voiú aduce o asemenare din viétia!

Vedeti, I. m., candu se duce fiulu vostru in catane si nu vene pana preste vr'o patru-cinci seau mai multi ani — oh! câtu de tare doriti de densulu! si déca odata numai 'lu vedeti cà so-sesse sanetosu, imbracatu si frumosu — o, ce bucuría sentiesce atunci dulcea lui mama si bunulu lui tata, oh! cum se bucura atunci si dinsulu, o, cum alérge atunci si saruta manile dulcei lui mame si vérsa lacrimi de bucuría: plangu, plangu si lacriméza cu totii, inse nu de intristare, nu, cí de bucuría. — Dara cu câtu e mai mare, mai frumosu si mai stralucitu ceriulu decátu pamentulu, cu atât'a a fostu si bucurí'a Maicei Précurate si a santului ei Fíiu si Domnediului nostru candu s'au revedintu éra facia de facia!

Candu stà si privesce crestinulu bunu in susu spre ceriulu seninu, si fora voi'a s'a î-i venu cugete de acestea in mente. — O Dómne, eu sciú bene, cà dupa-ce me voiú despartí de acestu trupu, voiú sburá acolo susu, susu in senulu frumsétiei ceriului, voiú sburá acolo susu dupa-ce voiú lasá trupulu rece se-lu puna in mórmentu; inse o! Dómne câtu voiú fi eu de streinu acolo susu in ceriu, câtu voiú fi eu de necunoscutu acolo, ba dóra cum voiú fi eu de nebagatu in séma? — Crestine! 'ti dícu tîe eu sierbulu lui Domnedieu: Nu-ti este iertatu a cugetá asia! 'Tu, ce e dreptu preste pucinu vei ajunge acolo susu in ceriu, inse tu nu esti necunoscutu acolo, nu, cà-ci imperatés'a ceriului este o fetióra din neamulu nostru omenescu, ace'a te cunósce, ace'a va vorbí pentru tene, ace'a va grigí de tene. O, ce dulce mangaiare! ace'a e Maic'a Précurata!

Dar' se vedemu, I. m., cu ce a potutu dobândí Maic'a Précurata de s'a facutu imperatés'a ceriului?

Maic'a Précurata nu se scie togmai bene câti ani a traitu

aici pre pamentu ; unii scrietori dîcu, cã a traitu. 63 ani, altii dîcu cã a traitu 72, altii mai multi, óra altii mai pucini ani. — Ace'a inse se scîia, cã pre Maic'a Précurata santii ei parenti Joachimu si An'a inca pana a nu se neci nasce o-au jertfitu lui Domnedieu. Ei s'au prensu inaintea lui Domnedieu, cã de le va dá Domnedieu se aiba ori fîiu ori fiica, ei o voru dá si jertfi lui Domnedieu. Asia au si facutu, cã-ci nascundu-se Mari'a Précurata, candu a fostu inca numai de trei ani, o-au dusu santii sei parenti in baseric'a cea mare din Jerusalimu si o-au jertfitu lui Domnedien. Si asia Maic'a Précurata inca de micutia a petrecutu tóta viéti'a s'a in genunchie, rogandu-se lui Domnedieu.

O! tu fetitia nevinovata, o! tu micutia evlaviósa, — pare cã te vedu cum a-i ingenunchiatu, pare cã te vedu cum ai pusu manutiile t'ale celea nevinovãte la olalta si te-ai rogatu lui Domnedieu, — pare cã te vedu cum a-i ràdicatu ochii in susu catra ceriu si te-ai rogatu Tatalui nostru celui cerescu sí pentru noi!

Auditi voi o, parentiloru! si priviti pre santii parenti ai Maicei précurate; priviti cum invétia pre unic'a loru fiica iubita se se róge lui Domnedieu; priviti cum o jertfescu lui Domnedieu!

Fia-mi iertatu a ve intrebã: Óre voi duceti pre pruncutii vostrii si fetutiile vóstre cei ínca cu anima curata si cu sufletulu nevinovatu, óre duceti-i de manutia la sant'a baserica, óre inve-tiãti-i si voi se se róge Iní Domnedieu? óre jertfiti-i sí voi lui Domnedieu pre fiii vostri micuti?

O, dorere! de trei ori trebuie se dîcu dorere, cã multi parenti in locu se invetie pre fiii sei a se rogã lui Domnedieu î-i invétia a suduí; multi in locu se-i jertfésca lui Domnedieu neci grigi'a nu li-o pórtã; bá adese in locu se-i invetie la bune î-i invétia la rele, î-i invétia de micuti a bé rachiu; bá le tórna cu lingur'a (inca in léganu fiendu) horinca (vinarsu) in gura; si apoi ridu candu vedu, cã micutii lovescu pre mosi, candu audu cã-i suduescu!

O! vái vóne, de trei ori dîcu vái vóne parentiloru, carii

cresceti asia nedomnedieesce pre fiii vostri : voi i-ati nascutu pentru-cá se-i omoríti ; i-ati nascutu trupesce, dar' i-i omoríti sufletesce ! Mai bene v'aru fi vóue dupa-cum dñce sant'a scriptura : se legati o pétra de móra de grumadii vostri si se ve aruncáti in apa, decátu se scandalisáti si se stricáti pre unii pruncuti nevinovati. — Audíti voi o, parentiloru ! pre cari v'a invrednicitu Domnedieu a fi de facia pre acestu locu santu ; audíti si ascultáti ce ve dñcu eu sierbulu Domnului Isusu Christosu : Ve rogu pre voi o mame si tati, ve rogu cu manile puse la olalta, ve rogu din tóta si cu tóta anim'a cá se ve indurati de fiii vostri si se-i cresceti intru fric'a lui Domnedieu. Se urmati pre santii parenti a-i Maicei Précurate, si ducandu-i de manutie in baserica se-i investiatu a se rogá celui ce dà hrana la tóta zidírea.

Asia a crescutu in baseric'a din Jerusalemu Maic'a Précurata, rogandu-se lui Domnedieu pana-ce a fostu fetioritia. Ea erá frumósa cá sórele, erá curata cá ap'a cea cristalina, erá curata cá róu'a demanetiei ; obrazele ei eráu asemenea dioriloru demanetiei : Cene o priviá, stá in locu uimitu si se minuná de frumséti'a ei. — Óre acésta fetioritia Maria vediendu-se asia frumósa, vediendu-se cà e unic'a fíca la parentii sei, — óre dens'a n'a fostu sumétia, alergát'a pre la dantiuri, pre la jocuri, óre imbracátu-s'a in haine scumpe, óre esít'a pre la terguri se-o véda lumea câtu e de frumósa ? — Bá nu ! Mari'a, acésta fetioritia santa a incungiuratu tóte jocurile, s'a imbracatu cu vestimente fórte curate si de cínste inse fórte ieftine, — nu s'a instrutiatu, nu si-a impletitu pèrulu cu mestesiugu, nu a amblatu prin téguri se se arate ómeniloru, nu a fostu sumétia : cì ea erá blandutia, intielépta si evlaviósa, si cea mai mare placere a ei a fostu a se rogá lui Domnedieu, si a vorbí in cugetulu seu cu Domnedieu ; ea decâte-ori 'si gatá lucrulu seu, in locu se dórma dñu'a, in locu se mérga la jocuri, in locu se clevetésca si se vorbésca multe de tóte, mergé intr'o camarutia, in o chilia, ce i-a fostu data tatalu

seu ei si acolo se rogá lui Domnedieu. Si Domnedieu Atotu-poterniculu intr'atát'a a iubitu curatieni'a acestei fetioritia, in cátu a tramisu din ceriu unu solu santu, pre santulu Archangelu Gavrielu, care i-a spusu cà ea va fi mam'a fiiului lui Domnedieu si Mantuitoriiului neamului omenescu ; si ea atunci s'a leniscitu si a dísu : „fia dara asia cum a-i dísu, déca voiesce Domnedieu acést'a.“

Audíti voi o teneri si tenere, audíti voi o fetioritie si vedeti cum s'a portatu aici pre pamentu fetioriti'a cea santa — Mari'a !

Se ve intrebú acum'a : óre urmati voi Mariei, fetioritiei celei sante ; óre fugiti si voi de jocuri ; óre mai place-ve a ve rogá decátu a amblá prin celé petreceri si jocuri, óre place-ve a ve imbracá cu haine ieftine si curate, seau place-ve a ve iutiutiá si a ve imbracá in vestimente scumpe si de mare pretiu ; óre place-ve a ve rogá lui Domnedieu, óre place-ve a vorbí in cugetele vóstre cu Domnedieu, cum a vorbitu sant'a fetioritia Mari'a ?

O, dorere, de trei ori éra trebue se strigu dorere ! cà astadi pre acésta santa fetioritia, pre Mari'a fórte pucini o cinstescu !

Audíti voi parenti, audíti voi fii si fice, auditi betraniloru ce dícu eu sierbulu lui Domnedieu, audíti ce dícu odata, dícu de dóue-ori, bá dícu de o mia de ori, cà Domnedieu pentru ace'a ne cértá, pentru ace'a ne amenintia cu fómete, pentru ace'asi vérsa maní'a s'a asupr'a nóstra, pentru-cà s'a stricatu tenerimea ; pentru-cà parentii nu grigiescu de fiii si ficele sale cum se cuvene ; pentru-cà fiii si ficele nu asculta de parentii sei cum se-ar' cuvení ; in locu se mérga la sant'a baserica mergu la jocuri si la cárciume ; in locu se se róge sudnescu si blastema ; in locu se cugete la Domnedieu, cugeta unulu altui'a réu. Vai vóue o parentiloru, cari n'ati desvetiatu de micuti pre fiii vóstrii dela rele ! vai, de trei-ori vai vóue, cari i-ati invetiatu a face rele : voi i-ati ingropatu de víui ; voi ati crescutu pentru omenime deavoli si blastemu ! Fíii si ficele nascuti si crescuti in blastematii si forade-legi totu-dé-un'a au fostu si voru fi cei mai calici in lumea

acésta si in ce'alalta cei mai nesuferiti; unoru cá acestor'a li se va díce infricosiata judecata la judetiulu de pre urma: „Mergeti blastematiloru in foculu celu de veci!“ Domnedieu pentru necurati'a a stersu de pre faci'a pamentului pre Sodoma si Gomor'a, le-a inghititu pamentulu; a stersu totu neamulu omenescu cu potopu de apa pentru relele loru.

Dara se sciti o Iubiti ascultatori, cá pre cátu uresce Domnedieu necurati'a, pre atátu mai tare iubesce curati'a si fetiori'a. Si nu póte neme de sene a aduce si a dá mai mare daru lui Domnedieu, decâtu candu se dà elu insusi pre sene, decâtu candu 'si dà anim'a s'a lui Domnedieu, decâtu candu se jertfesce elu pre sene lui Domnedieu; asia s'a jertfitu si s'a datu de totulu si cu totulu demultu pre sene lui Domnedieu calugarii si calugaritiile si de-acì si-au luatú inceputulu santele Monastiri.

Maic'a Précurata de-si a fostu cea mai nevinovata, de-si a fostu chiaru fora-de pecatu: totusi vai câte a mai suferitu in lumea acést'a pecatósa. Vedemu, cá neci locu unde se-si plece capulu nu a avutu candu a fostu se náscu pre Christosu, nu, cì pre Celu ce domnesce ceriulu si pamentulu l'a nascutu in un'a iesle pre campu la nesce pastori. Scimu, cá Irodu indata-ce s'a nascutu Christosu pre pamentu l'a si cercatu se-lu omóra, — o, cum a fugitu Maic'a précurata cu Fíiutiulu ei si alui Domnedieu nóptea in Egiptu. Ce doreri de anima, ce torture a trebuitu se suferu Maic'a précurata candu a vediutu cá jidovii cei fora-de mila prenu pre Fíiulu ei celu iubit, candu a vediutu cá-lu léga cá pre unu furu, candu a vediutu cá-lu spândiura pre lem-nulu crucei! Intru acestea amaratiuni si intristári Maic'a Précurata n'a desperatu, nu, cì dens'a versandu câte-o lacrima santa pre obradiu si-a pusú tóta credenti'a in Domnedieu si a dísu neincetatu: „Dó m n e! f í a v o i ' a t ' a!“

Vedeti voi mame, vedeti o voi crestiniloru cu totii câte si ce a suferitu Maic'a Précurata, si neci odata nu s'a desnàdejduitu,

ci totu-dé-un'a si intru tóte a dîsu neincetatu: „Dómn e, Parente cerescu fía voi'at'a!“

Mai frumósa, mai curata si mai santa decâtu Mari'a, maic'a lui Christosu nu a fostu de candu e lumea pre acestu pamentu, neci nu va fi alt'a in veci.

Mari'a prin rogatiunile ei sante, prin pastrarea curatieniei si a fetioríei sante s'a facutu vrednica de a fi mama insusi Fíiului lui Domnedieu, de a se face imperatés'a ceriului si a pamentului, o-a pusu de-a-drépt'a tronului marirei si o-a imbracatu in vestimente aurite.

Deci, oh parentiloru, carii a-ti audítu cum au crescutu pre Maic'a Précurata santii sei parenti, éra-si ve rogu in urma si ve dîcu: Cresceti si voi asia pre fíii si fetutiele vóstre nevinovate; invetiátî-i a se rogá lui Domnedieu pana ce-'su micuti; — éra voi fetiori si fetioritie a-ti audítu cum se-a portatu Maic'a Précurata candu a fostu si dens'a fetioritia, a-ti auditu cà Domnedieu asia o-a iubitu pentru santieni'a si curatieni'a ei, in cátu a tramisu unu angeru din ceriu spre a-i duce veste buna! Portátive si voi cu curatienia, pastrátî-ve curatieni'a animei si a sufletului vostru, cà-ci díce santulu Ambrosiu: „Celu-ce pastréza curatieni'a, acel'a e unu angeru; éra celu-ce o pierde e unu deavolu.“ Cei curati cu anim'a acei'a voru vedé pre Domnedieu — díce scriptur'a; — si éra-si intr'altu locu Mantuitoriulu Christosu díce: cà, cei curati voru fi cá angerii lui Domnedieu in ceriu (Mat. 22, v. 30). Necuratieni'a o uresce Domnedieu intogmai cá pre deavolu. — Alegeti-ve acum'a de prieteni pre angeri ori pre deavoli! Si in urma: Alegeti-ve a fi benecuventati de Domnedieu, seau blastemati.

Catra voi me intorcu o parentiloru — mame bune si tati. Voi multe ati suferitu si suferiti necasuri, superari si intristari, mai intru unu feliu mai intr'altulu, — invetiati si voi rogare dela Maic'a Précurata, si nu desnàdejduíti neci odata, ci in tóte

necasurile vóstre ve lenisciti, si díceti cá si sant'a Maria: „Fía Dómne voi'a t'a!“

Mai incolo catra tóta adunarea me intorcu si ve dícú, ca toti, carii voiti a avé de mama pre Mari'a, pre Maic'a Précurata, se ingenunchiati adf cu mene, se ingenunchiati si se dícemu cu totii:

O Précurata Fetióra Maria, Imperatés'a ceriului! Cauta astadi diosu la noi de pre tronulu teu celu cerescu, cauta la noi, cari ne-amu adunatu aici pentru de a cinstí santu numele lui Domnedieu si alu teu; cauta la noi din ceriu, unde te-ai mutatu astadi dela noi, cauta te rogàmú si ne tramite nóue de-acolo de susu indurarea cea domnedieésca, tramite-ne iertarea pecatelu nóstre, tramite-ne din ceriu mangaiarea sufletelu nóstre, tramite-ne celoru bolnavi insanetosiare, tramite celoru instristati mangaiare! Róga, o róga Maica Précurata pre dulcele teu Fíiu, se tramita de susu preste noi róu'a darului celui santu! Si tu, o tu! Maica Précurata primesce-ne de astadi inainte de fii ai tei, primesce-ne te rogamu si pórtá grigia de noi, cá se potemu si noi ajunge la tene acolo susu odata, unde pururea se ne veselimu cu tene, dulcea nóstra imperatésa si mama! Aminu.

Predic'a XXXIII.

Dominec'a a IV. dupa SS. Rosalie.

Dómne! servulu mieu jace in casa slabanogu,—
reu chinuindu-se! **Mateiu c. VIII. v. 6.**

Nu e lucru mai frumosu si mai placutu, mai maretiu si mai pretiuitu, in un'a casa seau familia decâtu atunci, candu intre casénii ei domnesce cea mai mare iubire si alipire, cea mai desevérsita pace si buna-intielegere: candu domnii si stapanii casei 'si iubescu fiii si servii sei; si din contr'a candu fiii si servitorii 'si iubescu si onoréza pre parentii si domnii loru!

Sant'a Evangelia de adi togmai ne infaciasiéza un'a icóna destulu de frumósá despre atare iubire.

Unu sutasiu, omu avutu si poternicu, onoratu si vediutu inaintea ostasiloru si cetatiéniloru, împinsu de iubirea cea mare, ce o nutriá catra sierbitoriulu seu bolnavu, — merge pedestru inaintea Rescumperatoriului — rogandu-lu ferbinte cá se-lu însanetosieze; elu, fiendu capitanu de óste, nu încredentiéza pre órecarev'a din soldatii sei, nu pre vre-unulu din supusii lui, — pentru-cá se mérga inaintea lui Christosu si se vorbésca in numele seu pentru vendecarea servului iubit, — nu, ci insusi in persóna, prin arsi'ti'a sórelui cu fruntea desvalita si umilita, pasiesce inaintea Mantuitoriului Isusu suspinandu — plenu de încredere: Dómne servitoriulu meu jace in casa slabanogu, — reu chinuindu-se!

Si ce cugetáti I. m., óre ce a fostu caus'a de sutasiulu a alergatu inaintea Mantuitoriului dorindu cu atát'a sete se-si véda pre servulu seu éra sanetosu? Nu alt'a, decâtu credenti'a cea mare, ce a avutu acestu servu catra domnulu seu, decâtu harnic'i'a contenua ce-a aratatu elu catra cas'a domnului seu, decâtu zelulu si nisuinti'a s'a de a face si lucrá tóte numai pentru benele, buna-starea si îndestulirea stapanului seu; aceste tóte, I. m., l'a facutu pre acelu servu atátu de placutu sutasiului din sant'a Evangelia de adi! — Dar' oh! cáta diferentia si deosebire este intre servitorii de acumu si intre servitoriulu credentiosu a sutasiului, intre domnii si stapanii din dílele nóstre si intre domnulu sierbitoriului din sant'a Evangelia de adi, intre traiulu si viéti'a din casele si familijele Crestiniloru nostri si intre a sutasiului intiepletu de pre tempulu lui Christosu!

In cas'a sutasiului domniá pace, lenisce, buna-intielegere si iubire, in casele crestiniloru de adi mai pre tóte locurile vedi turburari, sfedí si gálceve; ici afli cum unu capu de familia 'si mustra si infrunta servii necredentiosi, muliereá predatória si

pruncii neascultatori, côlea vedi cum o muiere se incaieréza cu cuvente sfadnice de sociulu betívu, de servitórea lenesia si vecinii reu-voitori; colo audí sfedí si traiu reu, ici bătài si injuraturi! — Si ce e caus'a la tóte aceste déca nu necredenti'a membriloru de familia unulu catra altulu, neincrederea si nealipírea unui'a catra celualaltu, neascultarea si nesupunerea unui'a sfatureloru celualaltu, pre scurtu ce e caus'a la tóte aceste decátu lips'a de armonia, iubire si buna-intielegere, cari au domnicu in cas'a sutasiului din sant'a Evangelia de adí!

Voiescu a ve cuventá astadí pre scurtu despre detorentiele ce trebuie se le observeze capulu de familia, (pentru-cà cugetu, cà dela portarea lui atérna in cea mai mare parte bunastarea casei) facia cu familiarii sei, adeca cu muierea, filii si servitorii; voiú desemná totu-odata unele puncte, din care resare neintielegerea si ur'a intre familii! — Fíti cu luarea amente!

Cele mai frumóse, dar' totu-odata si cele mai grele detorentie in un'a familia cadu, I. m., pre umerii domnului seau capului ei. Elu, cá si unu rege in regatulu seu, are se dè regule si porunci, dupa cari au a se conformá si comportá celialalti caséni! Pre câtu unu capu de familia va fi mai intieleptu, pre câtu va scí elu derege mai bene lucrurele economice si casnice, pre câtu va supra-veghíá mai multu preste moralitatea casei sale si pre câtu va merge elu insusi cu esemplu bunu caséniloru sei, — pre atát'a cas'a s'a se va bucurá mai multu de pace, fericire si indestulire. Dela elu atérna totulu.

Muierea lenesia va trebui se-si intocmésca lucrurile sale dupa ale barbatului lucratoriu si serguintiosu; cea predatória dupa a sociului pastretoriu; filii urméza intru-tóte faptele ce le vedu si deprendu dela parentii loru; servitorii de buna-séma se îndrépta dupa ocârmuirea domniloru sei! Dar' oh! câte si mai

câte certe si neintielegeri trebuie se mai véda omulu in casele crestinilor de adi ; pre câte locuri nu vedi desbinari si traiu reu, tragundu unulu intr'o parte cel'alaltu in alt'a.

Si de unde — tóte acestea? — Din portarea rea si nesocotent'i'a capului de familia !

Unulu este dedatu spre beutura. Elu nu se ingrigiesce de-ace'a, déca cas'a s'a trebuie se se afle bene, cì inca de demanétia mai de-odata cu díorile, alérga la jidovulu din satu, care cu otrav'a lui indata 'lu ametiesce, nu ésa din cârciuma pana-candu are vre-unu banu in pung'a s'a, sbiéra, injura si cugeta, cà tóta lumea trebuie se fía supusa vointiei lui ; pana-atunci muierea s'a acasa necasita preste acésta, — merge la vecin'a spre a-si spune necasurile sale, dar' cá se-i mai tréca din ele — 'si inchina printre suspine mai de multe-ori pana-candu si ea se afla in bréd'a sociului seu ; dupa-ace'a se intalnesce cu acest'a, 'lu mustra, — se cértá, ajunge lucrulu si la bataia ; copíi vediendu aceste umplutiliele, crescú fora morala, fora invetiatura buna ; lucrulu in casa si in afora remane indareptu — si seraci'a i cuprende pre de tóte partile !

Tacúndu de alte urmari rele si pecate îngrozitórie, ce resaru din acestea desbinári, precumu scurtarea de viétia, precurviile si altele de acestu feliu, dícu numai, cà pre o atare familia nefericita nu-numai acésta viétia o intempina totu cu vaiu si amaru, cu necasuri si suferentie, dar' inca si ce'alalta o ascépta cu doreri vecinice si consumatórie, cu suspine grele si nadusítórie, cu plansu si scrisnire de denti !

Altulu este dedatu spre avaritia si scumpete. — Unulu cá acest'a intru-atát'a e de sgárcitu, câtu nece pentru cele mai de lipsa lucruri ale casei nu voiesce a-'si intrebuintiá banulu si marfa sa ! 'Si subtrage ste-si si familiei tóte — pana si din mediulócele trebuintióse pentru traiu ; pre muierea sa nu o pórtá asia precumu ar' pofítí statulu familiei lui ; pre prunci i lasa goli si

desmètiati; servitoriloru le subtrage din plat'a lor, cu unu cu-ventu tóte le cérca si intrebuintéza numai pentru-cá se-'si póta face destulu dorentiei s'ale avere: de a a d u n á. Dar' ce insem-néza acést'a, si ce folosu are trud'a s'a? — Atát'a câtu a se bate cu ventulu, si a înotá cá pescele pre uscatu! Cà-ci ce ur-méza de aci? — Éca ce: muiera in butulu sociului seu 'si de-pune credenti'a, care i-a joratu-o in sant'a baserica, rumpe ca-ten'a ace'a frumósa a iubirei, care a împletitu-o inaintea preotului si se face necredentiósa; incepe a indosí câte o parte din lucrurile, cari trecu prin man'a s'a, vende din bucate, din pànura si din tóte câte le posedu, — si apoi banii i folosesce spre scopurile ei pecatóse; filii . . . — ei facu cauza comuna cu servitorii, si la-olalta în semnu de resbunare contr'a parentelui si domnului avaru, — nu se mai însufletiescu spre lucrulu si fe-ricirea casnica, cì se dedáu trandavici si lenesi, — bá si ei nu uita de a-'si luá si indosí câte-o partecica din bunulu cas-nicu, — si éca e impenita dis'a profetului Michea: „dusîma-nii omului — casnicii lui“!

De aci éراسi: traiu reu, sfedi, maníi, batai, re-sipíri de avutii si alte lucruri triste de soiulu acest'a.

Éca, I. m., ce aduce cu sene paşiuulu gresitu alu capului de familia!

Oh! dar' cene ar' si poté enumerá tóte inclinàrile stêngace a capiloru de familia, cari smentescu traiulu leniscitu si fericirea casnica!

Ce are dar' de a face domnulu seau capulu familiei pentru-cá se póta încungiurá tóte aceste? — Éca ce:

De a se desbracá de ori-ce patima, carea ar' vedé cà póte se aduca gâlcéva si neîntielegere in cas'a s'a, pentru-cà precumu din un'a schintea aruncata in paie — se aprendu flacari mari, asia intocmai din unu lucru micutiu si neinsemnatu se atítia ade-se-ori sfada si traiu reu pentru tóta viéti'a; trebue apoi se-si

iubésca si se fie credentiosu muierei sale, pentru-cà numai asia va poté fi acést'a, cum dîce dîcal'a comuna, o chiulu si chiaia' a casei si a barbatului seu; are mai departe se intrebuinteze cu cumpetu tóte mediulócele cele pacinice intru deregerea lucrureloru casnice, se supravighiéze preste portarea fililoru sei, invetiandu-i fric'a si iubirea lui Domnedieu, se nu uite neci de servitorii sei, cari asuda si muncescu pentru profitulu casei lui, se-i privésca de fii a-i sei, precumu vedemu cà a facutu sustasiulu din sant'a Evangelia de astadi cu servulu seu!

Pazindu elu aceste detorintie — cas'a lui va fi benecuvéntata si rourata de darulu cerescu; iubirea, pacea si fericirea voru cresce cá unu trifoiu placutu in mediuloculu ei, — credenti'a si încrederea casêniloru sei i voru aduce sporiu si indestulire; si dreptatea încuibandu-se in anim'a toturor, — i va luá pre rëndu unulu câte-unulu din acést'a viétia — intelnindu-i in patri'a cea cerésca, unde, dupa-cum dîce unu santu parente, santii gustéza o fericire vecinica si nemarginita intru marirea lui Domnedieu, unde e bucuria — fora superare, odichna fora ostenála, onóre fora pisma, avutia fora perdere, prisosintia fora lipsa, viétia fora mórte, desfetare fora sfersitu; — unde se intende adeveratulu pocalu alu placeriloru fora cá se fie amestecatu in elu baremi unu picuru din amaratiunea pamenténa; unde lacremi nu se vedu, suspine nu se audu! -- Aminu.

SILVIU B. SOHORC'A.

Predic'a XXXIV.

Dominec'a a VI-a dupa Rosalie (a paralticului).

Si eráu acolo unii din carturari siedindu, si cugetandu in anemele lor: de ce graesce acést'a ast'feliu de hule? **Marcu II. 6-7., Math. IX. 4.**

Candu a intratu Isusu in orasiulu Capernaumu, dîce sant'a Evangelia de adî, cà i-au adusu unu slabanogu, carele tóta spe-

rareea si-a pusu-o intru puterea domnedieésca alui Isusu. Si ve diendu-i Christosu, cá unu Domnedieu, credenti'a nefericitului slabanogu, i-a disu : îndràsnesce ffiule, si te mangaia, pentru-cà de-si pedéps'a acést'a o-ai meritatu pentru pecatele facute, totusi avendu credentia si încredere asia mare catra mene, 'ti iertu tie pecatele t'ale, ma vei fi deslegatu si de pedéps'a acelor'a, adeca de ból'a ta, — mergi in pace!

Viclénii si faciarnicii farisei audiendu, cá Isusu iérta pecatele slabanogului, cugetáu intru sene, cá hulesce (înjura). Numai cugetáu, dice sant'a evangelia, pentru-cà a grai in potriv'a lui Isusu se temeau de poporu, acarui'a alipire si încredere o avé Isusu. Decâte-ori au voitu ómenii acesti reutatiosi a-lu învinovatí si a-i micusiorá onórea lui Isusu inaintea poporului, — dicéu cá hulesce!

Hul'a seau înjuratur'a (sudalm'a) la poporulu evreescu erá unulu dintre pecatele, cari se pedepséu cu mórte, ce se vede din legea lui Moise : (Lev. 24, 16) „Carele numai va blaste-má numele Domnului cu mórte se móra.“ — Iubiti ascultatori! de-ar' avé si in tempulu nostru o putere de lege judecat'a lui Moise, n'amu învinge, bá neci n'amu aflá atâtea petrii, cu cari se se ucidia înjuratorii lui Domnedieu. Dar' se aiba grigia înjuratorii, cá de nu se pedepsescu trupesce, pedéps'a lui Domnedieu cea sufletésca nu o voru încungiurá!

Spre a încungiurá acésta pedépsa alui Domnedieu, voiescu a ve aratá in cuventarea mea de astadi: I. marimea pecatului acestui'a, II. cá unde si cum s'ar' poté pecatulu acest'a atâtu de urtiosu a se sterpi si încungiurá. Fíti cu luare amente!

I.

E lucru de creditu, ma cu totu dreptulu potemu întari, cá nu este pecatu mai latitu pre pamentu cá si pecatulu sudalmei. S. Augustinu dice: „cá toti înjuratorii, cari graiescu cuvente de hula in potriv'a lui Domnedieu, care

aru desprețitui și defaimă măria lui Domnedieu, acel'a se fîa alungătu din sinulu măicei biserice, și de ar' mori intru impetrierea animei și inderetnicî'a sa, se se inmortentéze foru de preotu, foru clopotu, cá o vita necuventatória." Se intrebamu pre suduitoriulu obraznicu: cá prin legea creștiné-sca cunósce și crede intr'unulu Domnedieu adevératu, Tatála, în Isusu Christosu, fiulu, rescumperatoriulu lumei, și în Spiritulu Santu, santitoriulu tuturoru celoru facute și rescumperate de Fiulu, cari tóte le numimu noi sant'a Treime? Cunósce elu pre Pré-Curat'a Vergura Mari'a, cá pre măic'a lui Domnedieu și a tóta lumea? Crede în Santii și Maritii angeri, cá în solitori între Domnedieu și omu? Și dupa-ce le cunósce tóte acestea, bá dice, cá și crede în tóte — pentru-ce le spurea prin sudalmile lui celea mai urtíose? Se scie unu atare nefericitu, cá e perdutu, dupa dis'a santei scripturi (Evrei 11, 6) „Afora de credentia nu este cu potentia a bene-placé lui Domnedieu, celu-ce se apropia la Domnedieu trebúe se créda, cum-cà este, carele benele 'lu resplătesce — ér' reulu 'lu pedepsesce!"

Seau cugete-se pre sene suduitoriulu numai de unu parente familiariu, și óre nu i-aru sfásiá anim'a dorerile celea mări, aundínu din gur'a fiiloru și casniciloru sei blastemuri seau vorbe necuviintíose rostite în contr'a lui? Cu cátu dará mai vertosu nu se va maníá preste sudalmile lui, Domnedieu, care însúși a dîsu: cá, cene va luá numai în desiertu Numelé Lui, nu va remané foru pedépsa! Acél'a, ce sudúe pre Domnedieu, zíditoriulu séu, pre Imperatulu, cărui'a trebúe se se închine cét'a angeriloru, cheruvimiloru și serafimiloru, ce póte acceptá unulu cá acél'a dela man'a cea drépta și resplătítória alui Domnedieu?

Se vede măria acestui pecatu și din pedéps'a dictata de

insusi Domnedieu in Testamentulu vechiu, (Lev. 24, 16) „Care va blastemá numele Domnului se se pedepsésca cu mórte, cu petri se-lu uciga tóta adunarea lui Israelu, ori veneticu ori mosténu de va fí.“ Óre Domnedieu, care se numesce bunu, dreptu si induratu, dictát'ar' fí asia pedépsa aspra asupr'a înjuratoriloru, déca n'ar' fí acel'a unu pecatu atátu de înfioratoriu?

Cum-cà sudalm'a, I. m., e unu pecatu fórte mare, si Domnedieu 'lu pedepsesce si in acésta lume, voiescu a ve aratá prin un'a intemplare din sant'a scriptura a Testamentului vechiu: Senacheribu regele Asiriei respindu orasiere Judeei, a tramisu o epistola la regele Ezechia, care epistola n'a contienutu, decâtu blastemuri si înjuraturi grosave in contra regelui Judeei si alui Domnedieului lui Israelu. Ezechia cetindu epistol'a numai decâtu s'a dasu in baserica si desfacandu-o inaintea Domnului Jehov'a si ingenunchiandu, s'a rogatu dicundu: „Domnedieulu lui Israelu! Tu esti Domnedieulu toturorur domnedieiloru pamentesci; audí cuventele lui Senacheribu, care tramitiendu soli la noi, sudue marirea T'a, mantuesce-ne din manele lui, cá se cunosca domniele pamentului, cà Tu Jehov'a, numai Tu senguru esti Domnedieu!“ Sice s'a intemplat cu Senacheribu? In nóptea urmatória s'a pogorítu Angerulu Domnului in taber'a streina alui Senacheribu si a ucisu 185.000 ostasi. In díu'a urmatória vediendu-si óstea batjocurita, s'a spaimentatu Senacheribu; re'ntorcandu-se acasa in patria-si, unde nu preste multu de fiii sei a fostu ucisu!

Iubiti ascultatori! Turcii, pagani, prin lege suntu opriti a rostí fora stima numele lui Mohamedu; si nu-e dara mai forade-lege decâtu unu paganu — acelu crestinu, care despre Ziditoriulu, Rescumperatoriulu si Santítoriulu seu, nu-numai nu vorbesce fora neci o stima, ci sudue numele loru, 'si bate jocu de ele,

face juramente nedrepte, aducandu de martora pre fontan'a drep-tatiei, spre a-i fi ortacu nedreptatiei sale? In legile turciloru chiaru se dîce: „care va suduí pre Domnedieu de víu se se taia in dóue.“ Se învetiamu crestinii dela pagani, cà ce legi au asupr'a celoru suduitori! Êr' pre tene crestinule, carele nu credí numai câtu turcii despre Christosu, cà elu a fostu numai unu profetu mare, ci credi cu s. Pavelu (la Filipsemi) — „Cà intru numele lui Isusu totu genunchiulu se plé-ca alu celoru ceresci si alu celoru pamentesci“, — credí si marturisesci cu s. Petru „nu este intru altulu intru nemicu mantuire numai in Isusu, pentru-cà neci nume este altulu sub ceriu datu ómeni-loru, intru care trebue se ne mantuimu noi, de-câtu numele lui Isusu.“ Te întrebu: óre este vre-unu nume mai batjocuritu, mai nepretiuitu si mai intinatu prin su-dalmi cá si numele lui Isusu? S. Pavelu (I. Cor. 2, 8) dîce: „cà de ar' fí cunoscutu jidovii, cà Isusu e Mesi'a nu l'aru fí restignitu.“ Dar' suduitorii, cari credu, cà Isusu e fiiulu lui Domnedieu, cà e Mesi'a celu fagaduitu, carii credu, cà hain'a intinata prin pecatulu stramosiescu li s'a spalatu prin sangele lui cursu pre lemnulu crucei, si aducandu-si amente de tóte aceste si altele benefaceri nenumerate alui Domnedieu, óre nu suntu asemenea jidoviloru, cari au restignitu pre Christosu? ma suntu mai rei, pentru-cà jidovii l'au restignitu odata, ér' în-juratoriulu prin pecatele sale 'lu restignesce pre dí de sute si mii de ori.

In Testamentulu vechiu pre Core, Datan si Abirom, i-a înghititu pamentulu de viui, nu cà au suduitu pre Domnedieu, pre Isusu Christosu seau legea cea santa, ci pentru o singura murmurare in contra slugiloru lui Domnedieu. Pre scurtu, I. m., Domnedieu — e îndelungu rabdatoriu, ascépta întórcerea peca-tosului, si déca nu se va întórce, va vení tempulu candu nu-lu va

inghití pamentulu, cì gur'a inflacarata a iadului, candu apoi va vedé suferindu in munci, cà preotulu, slug'a lui Domnedieu, nu i-a vorbitu flécuri, precumu cugetá, si cà nu dóra numai l'ar' fí spaimentatu cu suferintiele in care se va aflá, cá si man'a pre prunculu nepreceptu cu numele de „bebe.“ „Blastemati voru fí toti, cari blastema pre Domnedieu si se voru osendí toti, cari 'lu sudue pre elu“ — cetimu in s. scriptura. — Pentru-ace'a, cá nu-cumv'a se ajunga pre carev'a judecata aspra alui Domnedieu, cá nu-cumv'a se-si blas teme atunci ór'a nascerei, — se vedemu mediulócele, prin cari si unde s'ar' poté vendecá si sterpí daten'a acést'a primesidiósa, despre-ce in partea a

II-a

Nu este omu mai nefericitu decátu acel'a, care cugeta cà nu se póte despartí de pecatele s'ale îndatenate, si cà pre langa tóta bunavointi'a s'a nu-si póte îndreptá viéti'a. Unii cá acesti'a sunt înjuratorii. Se-i audímu pre acesti'a cum se escusa intru înderétnici'a loru! Unii dícú: omulu e slabanogu si acést'a slabanogía se nasce de-odata cu omulu! Dar' te intrebu impietritule la anima, poti díce cà totu omulu e slabanogu si asia toti ómenii asemenea sudue pre Domnedieu si celea sante? si cà sudalmile au nascutu cu tene? Dar' nu-ti aduci amente de dílele prunciei tale, candu te infiorái de audiulu sudalmiloru? — Altulu díce: cà man'a si necasulu le casiuna pecatulu acestu gretiosu! Óre numai atunci sudui candu esti maniosu si necasitu? dar' candu esti veselu, in voia buna, in petreceri totu la alu doile seau alu treile cuventu rostirea cuventeloru scandalóse, luarea in desiertu a numelui lui Domnedieu, óre nu-su si acestea sudalmi? de unde se vede, cà nu man'a seau necasulu, cì nàravulu celu reu lucréza, care jace in tene. — Se-si aduca amente înjuratoriuulu, cà nu este pecatu mai uritu, decátu pecatulu sudalmiloru. Furulu se bucura in averea rapita, curvariulu se desfatéza in plenírea posteloru

trupesci, betivulu dice : „cà vinulu veselesce anim'a omului“, si asia mai incolo. Si tu înjuratoriule ce folosu ai din sudalmile tale, cari le rostesci asupr'a ceriului ? alinátu-ti-s'a dorerea, scapát'ai din necasu, imbunatatitu-ti-s'a sórtea ?

Oh nu, Iubiti ascultatori ! nu se amagésca nemenea cu ace'a cà are destulu tempu de pocaintia, pentru-cà nu scie neci unulu candu va veni mirele si va cere sufletulu. Domnulu, care voiesce cá toti ómenii se se mantuésca si se vena la cunoscenti'a adeverului, va dá ocasiune benevenita, prin slugile sale chiamandu-ve la penitintia si la îndreptarea vietiei, ne-voindu mórtea peccatosului, cì se se întórca si se fia viu. Ne arata s. scriptura sute si mii de esemple, ca numai voindu omulu — se póte retiené dela ori-ce peccate indatenate, cerendu intru-ajutoriu darulu Spiritului santu, prin care póte rumpe celea mai tari legaturi a moravurilor rele si prin care póte deveni fiiu iubitulu alui Domnedieu. Pre unu înjuratoriu o fetitia tenera l'a rusinatu in urmatoriu modu : — Fetiti'a decâte-ori 'lu audiá înjurandu, sentiá o ura mare catra înjuratoriu, si întrebá de mama-s'a : cà óre dice omulu acest'a fora-de-lege „Tatalu nostru“ ? Mam'a respunse fetei s'ale, cà nu scie. Dupa-ace'a a cercatu fetiti'a dupa înjuratoriu, si éta intr'o demanétia 'lu aude recitandu „Tatalu nostru“ si numai decátu dupa acea — 'lu aude éراسi suduindu cumplitu. Fetiti'a s'a dusu la elu si l'a întrebatu : „Domni'a-ta ai dísu in demanétia asta „Tatalu nostru“ unde l'ai numitu pre Domnedieu parente“ ? — Asia e, respunse înjuratoriu, — si pentru-ce întrebi ? — „Dar' cum 'lu poti numi pre Domnedieu de parente, candu 'lu sudui si vatemi fora mesura ?“ — 'lu întréba éra fetiti'a. — Omulu stricatu a inceputu a schimbá facie, negraindu neci unu cuventu, si din óra ace'a n'a suduitu mai multu !

Aduceti-ve amente de Mari'a Magdalen'a, despre care dice sant'a scriptura, cà a dusu vietia atátu de scandalósa, câtu a fostu alungata din societatea ómenésca, încungiurandu-o cá pre o féra

selbatega, dar' spalandu-si pecatele prin lacrimile penitentiei, s'a impartesitu in darulu Rescumperatoriului dicundu-i: „É r t a t i - s e p e c a t e l e t a l e “ (Luc'a 7, 48). — Aduceți-ve amente de Saulu gonitoriulu crestinatatii, care mai in urma spriginitu de darulu Spiritului santu, intr'unu modu minunatu — s'a facutu antaiulu Apostolu alui Christosu!

Unu ostasiu in s. Marturisire a dîsu preotului, cã ar' face ori-ce, — numai se se póta retiené dela sudalmi; confesariulu i-a recomendatu dicundu-i: „cã decâte-ori va înjurá (sudu) fora voia, totu-dé-un'a se sarute pamentulu.“ Soldatulu a primitu suatulu, si decâte-ori suduía — sarutá pamentulu, si asia se indreptá din dî in dî suduindu totu mai pucinu. Odata s'a dusu la bataia si neslobodîndui-se arm'a — a suduitu grozavu, si numai decátu dupa sfatulu preotului s'a duplicatu spre a sarutá pamentulu si a mangaiá maní'a lui Domnedieu. Si éta chiaru, candu se plecà, trecù preste capulu lui unu glontiu; care de nu tiené sfatulu preotului si de remané in petióre (in susu) 'lu loviá chiaru in peptu. Si din momentulu aceș'a n'a suduitu altulu mai multu. De unde se vede, cã omulu ori-ce pôte face, numai se-si punia in cugetu cã cu ajutoriulu lui Domnedieu se va indreptá.

Se vedemu, Iubitiloru, candu si unde trebue pusu stavila toturoru pecatelor si mai alesu acestui pecatu gretîosu? Óre nu la pruncii cei nevinovati si cu ocasiunea crescerei? Potu fi legile câtu de aspre, si pedepsele câtu de infiorátorie, cã-ci de nu e crescerea omului buna incependu dela léganu, n'au acelea neci unu folosu. In care casa parentele si mam'a nu-si perdu o clipa deinaintea ochiloru poruncile legeri crestine: cã suntu lasáti de a fi parenti de Domnedieu, in care casa si familia numai cuventele iubirei crestinesci se audu, unde tóte lucrurile casnice si familiare se incepu si se facu cu chiamarea ajutoriului darului domnedieescu, — in ace'a si preste ace'a casa domnesce pacea Domnului, in ea se afla fii buni, ascultatori si cu fric'a Domnului,

pentru-cà insusi Mantuitoriulu lunei dîce (Mat. 7, 18): „Nu pôte pomulu bunu se aduca frupte rele.“ Ér' intieptulu Solomonu dîce (Pilde 10. 7, 17): „Benecuventarea Domnului pre capulu dreptului, éragur'a necredentiosiloru o acopere plangere fora de capetu.“ Si éراس: „Faptele dreptiloru viétia facu, éra ródele necredentiosiloru pecate.“ Parentii cuviosi si cu fric'a lui Domnedieu, lasa dupa sene fii temetori de Domnedieu, ascultatori si cinstitori de legea cea santa, invetiandu-i cu cuventulu si indreptandu-i cu fapt'a.

Inse cu dorere trebue se marturisimu, cà suntu rari atari parenti in tempulu nostru, cari se lase dupa sene atari fii credentiosi, si isvorulu toturoru releloru nu e altulu, decâtu insusi parentii dedati releloru, cufundati in fora-de-legile tempului, cari nu se sfiescu a'si sudni pruncii nepreceptuti de tóte celea sante, si a'si atrage asupra-'si judecat'a Domnului nostru Isusu Christosu (Mat. 18, 6): „Vai acelui'a, care va smentí pre unulu dintru acesti mai mici!“

Déca le si vene in mente la atari parenti din candu in candu a'si dogeni pruncii, pentru nescari cuvente desierte seau sudalmi, ce folosu! candu acelea pruncii le-au invetiatu chiaru dela densii. — Má suntu parenti, cari se desfatéza, candu audu cà pruncii loru incepu a vorbí cuvente desierte si sudalmi, deducandu si dicundu cà va fi pruncu intieptu, si cà elu inca nu precepe intiesulu cuventelor si sudalmiloru rostite! — Ace'a e dreptu, cà pruncutiulu nu scie ce rostesc, dar' si ace'a e, si mai dreptu, cà i-se preface pruncului in sangé dela nepreceperea s'a, si ace'a o tiene si candu e la precepere. Acést'a ne arata si Intieptulu Solomonu (Pilde 2, 6): „Dupa-ce se va imbetraní prunculu nu se va departá dela ace'a, la ce s'a indatenatu in prunci'a s'a.“ — Parenti nefericiti suntu acei, cari uitandu, cà fiii loru suntu recomandati in santulu botezu

gratiei si ingrigirei domnedieesci, si cà i-au facutu ostasii lui Christosu sub acarui'a stégu s'au apromisu a se luptá in contr'a imperatiei iadului, ei insii 'si despoia pruncii de armele dreptatii, si i facu robii iadului, de care s'a lapedatu in sant'a taina a botezului, bagandu-i astfeliu éra in jugulu sclaviei, si pregatindu-le calea la foculu nestinsu alu iadului. Tóte acestea rele suntu pentru sufletu, dar' apoi relele vietiei acestei'a câte-'su? — Parentii, cari nu cugeta, cà fiii loru despoiati de fric'a lui Domnedieu, instreinati dela celea sante, crescuti asemenea viteloru necuventátorie, voru lasá dupa sene asemenea remasitie. Ce éراسi vedemu din cuventele sante ale Mantuitoriului lumei ¹⁾: „Nu póte pomulu putredu se aduca frupte bune.“

Iubiti ascultatori! v'am aratatu adí, câtu de mare si uritosu e pecatulu sudalmiloru, v'am descrisu si aratatu modulu prin care trebue alungatu pecatulu acesta uritosu din peptulu nostru, v'am aratatu tempulu si etatea candu are de a se incepe vendecarea, cá nu-cumv'a se se incuibe si mai tare intre noi, si aflandu-si locu roditoriu radecin'a-i veninósa in anim'a nóstra, se ne casiune mórte tempurana si mai in urma si vecinica! Nu ne remane indareptu altu-cev'a, decâtu a rogá pre Parentele Indurariloru, prin rogatiunile purcese din adênculu sufletului, cá celea bune ce s'au semenatu in animele nóstre se aduca fruptu insutitu si se ne fie spre bucuri'a sufletésca si spre laud'a Parentelui cerescu; éra sudalmile si tóte cuventele desierte si necuvenintióse neci se se pomenésca intru noi in veci. Aminu.

Joanu Bochisiu,
preotu romanu.

¹⁾ Mat. c. VII. v. 18.

F O I S I O R A .

Scienti'a impreunata cu religiositatea face pre omu fericitu.

— DISERTATIUNE — *) .

„Dis'a nebunulu intru sene:
Nu este Domnedieu.“

„Neme se nu se mire — dŃce celebrulu scrietoriu alu opului „Carthausi“, — dŃca in acestu seclu, in care comoditatile nŃstre materiali intr'atŃt'a au crescutu si s'au inmultitu, totusi gasimu asia de pucini Ńmeni, cari se fie indestuliti cu sŃrtea loru: credenti'a a disparutu dintre Ńmeni, si fora dens'a nu e viŃtia, — nu pŃte se fia indestulire.“

Asia e! credenti'a religiŃsa, faci'a conducatori'a prin intunereculu vietiei — mai alesu la orasie — s'a stensu de totu, seau de-si mai luminŃza inca, radiele ei suntu atŃtu de palide, in cŃtu abi'a se mai zarescu. Nu e mirare da'a dŃca Ńmenii ratecindu prin intunerecu si nevedindu alta in giurulu loru decŃtu fantome infioratori'e: pre langa tŃte comoditatile materiali nu potu se fie indestuliti cu sŃrtea loru, nu potu se fie fericiti.

Cu cŃtu scientiele naturale adŃ inaintŃza mai rŃpede, cu atŃtu mai tare se sporesce si numerulu acelor'a, cari nu voiescu a crede nemica, afora de ace'a ce potu zari cu ochii si potu cuprende cu mentea loru obscura. Prin urmare, nepotendu ei vedŃ cu ochii loru pre fienti'a suprema, pre spiritulu creatoriu si guvernatoriu a universului intregu, pre caus'a tuturoru causeroru, si nepotendu ei cuprende cu mentea loru margenita, cum pŃte spiritulu omului se fia nemoritoriu, si dupa despartirea s'a de trupu se intre in o viŃtia noua: nu se sfiescu a strigŃ in faci'a lumei, cum-cŃ „nu este Domnedieu! nu este viŃtia dupa mŃrte!“ Ma ei nu-numai afirma tŃte aceste, ci se incŃrca a le si adeveri cu mai multe argumente, lipsindu prin acŃst'a pre multi de credentia, care e celu mai puternicu scutu aperatoriu omului in contr'a sagetiloru fortunei.

Deci adŃ, candu religiunea are atŃti'a inimici, candu din mai multe parti e atacata ba chiaru amenintiata cu perire: cugetu cŃ nu va fi superfluu a grai cŃte-va cuvente intru aপরarea ei; a aratŃ — cŃtu se pŃte de pre scurtu — 1.) cum-cŃ scienti'a, cŃ se pŃta corespunde pre deplenu chiamarei s'ale, trebue se fia in cea mai strensa unire si con-

*) premiata cu unu galbanu c. r. de Archidiaconulu Clusului Gabriele Popu.

cordia cu religiunea, si 2.) cum-cà fora de radiemulu credentiei religióse nu-numai ómenii singurateci nu aru fí in stare a suportá sarcin'a acestei vieti: cí tóte institutiunile omenesci, cele mai puternice state si imperii, cu unu cuventu tóta societatea omenésca ar' fí silíta a se disolvá. /

Precumu religiunea fora de scientia neci-candu nu póte stralúci in tót'a s'a splendóre si curatienia (cum vedemu d. e. la popórale neculte, unde religiunea e amestecata cu o multíme de superstitiuni ridiculóse): chiaru asia si scienti'a, departandu-se de religiune neci-candu nu va poté corespunde chiamarei s'ale, cà-ci in locu se inaltie, se nobilizeze pre omu si se-lu faca fericitu: adese-ori — chiaru din contra — 'lu dediosesce, 'lu abate de pre calea moralitatiei, si-lu face mai nefericitu chiaru si decátu animalele.

Seau ce facu óre materialistii de astadi, candu néga esistenti'a lui Domnedieu si nemorírea sufletului, dícundu cà spiritulu nu este alta decátu functiunea creriloru, si de-odata cu crerii incéta de-a mai fí in lume? ce facu ei alta, decátu nemicescu, gonescu din animi moralitatea, dediosescu pre omu facia de sene si 'lu abatu dela ori-ce fapte bune si marétie? Pentru-cà déca nu este Domnedieu, nu este sufletu, nu este o alta viétia unde viciulu se se pedepsésca si virtutea se fía remunerata, déca mórtea e finea la tóte: atunci intru-adeveru ar' fí o nebunía, ca cene-va se-si jertfésca leniscea si averea, tóte placerile si tóta viétia s'a pentru o fapta buna, pentru unu scopu maretiu.

Ma renumitul Darwin a mersu si mai departe decátu toti materialistii; elu nu-numai néga immortalitatea sufletului, cí totu-odata ne spune apriatu, cum-cà intre noi si intre animalulu selbatecu nu este neci o deosebíre esentiala, bá se încérca a si adevérí cu o multíme de argumente, cum-cà omulu 'si trage originea s'a dela unu soiú de moimítie si anume dela orangutangu. Asia-dara parentele nostru primu — dupa Darwin — e unu orangutangu; asia-dara noi nu suntemu alta, decátu simple animale, cu cev'a mai perfecti, dar' totu-odata cei mai nefericiti intre tóte animalele; pentru-cà ori-ce fientia, ori-care animalu póte se-si îndestulésca tóte dorentiele sale pre acestu pamentu; panacandu noi, in-daru vomu avé tóte bunurile pamentului, in-daru ne va implení sórtea tóte dorentiele nóstre in asta viétia: totu nu vomu fí îndestuliti, totu vomu semtí, cà inca ne mai lipsesce cev'a, si lipsindu din senulu nostru totu-odata si credenti'a, speranti'a intr'unu venitoriu

mai frumosu: nu vomu semtí óre, cà suntemu mai nefericiti decátu oricare animalu? . . .

Éta dara, unde póte se ajunga si se ne conduca scienti'a, déca se departa cu totul de religiune si cum póte se nemicésca cu resuflulu ei ghiaciosu tóte florile, ce la sórele benefactoriu alu credentiei religióse asia de frumosu surideau pre campulu vietiei nóstre! Chiaru se fia drépta parerea materialistiloru, si credenti'a religiósa se nu fia alta, decátu o amagíre: totusi n'ar' fi óre cu multu mai salutariu pentru noi se pastramu cu cea mai mare ingrigíre in animele nóstre credenti'a acést'a comóra nepretiuaita, ce singura e in stare a ne îndestulí, a ne ferici pre acestu pamentu, decátu se-o lapedámu pentru altele desierte si cu multu mai amagitórie?

Religiunea e celu mai fidelu calausu alu nostru pre càile intunecóse ale vietiei, si celu mai puternicu ajutoriu, fora-de-care pucini amu fi in stare a suportá pana in fine sarcin'a grea a vietiei.

Ce ar' face óre orbulu, care nu mai vede radiele sórelui? ce ar' face bolnavulu musicatu de doreri? ce ar' face nevinovatulu care jace in prinsóre suferindu cele mai aspre chinuri? si ce ar' face in fine toti acei, asupriti de sórte, cari in calea vietiei la totu pasiulu loru nu găsescu alta, decátu chinuri si doreri sfasietórie? Fíre-aru ei in stare a suferí tóte-aceste, de nu aru fi convinsi, cà este o fientia domnitória preste universulu intregu, care acusi intr'o viétia mai fericita va se implenésca tóte dorintiele loru, va se remunereze pre cei buni, ce au suferitu fora-de vina, si se pedepsésca pre cei rei si asupritori?

Neci decátu! Fora de radiemulu credentiei nu-numai miserii si nenorocittii amentiti, cí multi chiaru si dintre cei favoriti de sórte pentru cea mai mica cauza aru fi silíti inainte de tempu a aruncá diosu de pre umerii loru sarcin'a grea a vietiei. Seau prim'a cauza a numeróseloru sinucideri ce se intempla adí mai alesu prin orasielc cele mai mari: ce e óre alta, decátu lips'a credentiei, decátu ace'a impregiurare, cà scienti'a marginita a multoru ómeni adí nu este impreunata cu religiozitatea, care intaresce, mangaie si face pre omu fericitu chiaru si in cele mai aspre impregiurari ale vietiei? „Ce plangeti dupa mene? Au nu sciti ca mórtea nu e alta, decátu trecere din acést'a viétia amara la alta viétia cu multu mai fericita?“ cu aceste cuvinte a consolatu Socrate pre amicii sei candu acestia lamentau in giurulu lui, fiendu elu aruncatu in prinsóre si condamnatu la mórte fora-de neci o vina. (finea va urmá).

Pro memoria.

— Unu negociatoriu caletorindu pre mare intrebà pre naieriu :
Cu ce mórte a moritu tatalu teu ? — Tatalu mieu, tatalu betranu si
tatalu tatei betranu toti au moritu pre mare — respunse naieriu. —
Si tu totusi nu te temi se ambli pre mare ? — urmà mai departe nego-
tatoriulu. — Dara tatalu teu — intrebà naieriu — cu ce mórte a
moritu ? — Tatalu mieu, tatalu betranu si cei-alalti ai mei toti au mor-
ritu in paturile loru. — Vedi — dîse naieriu — de ce se me temu a
amblá pre mare déca tu nu te temi se dormi in patu. — Mórtea nu o
póte omulu incungirú necaíri seau se te temi, seau ba, totu un'a e
pentru ea !

* Auditu-s'a in tóta lumea o pofta mai nedrépta cá ace'a, ca unu
Cleru romanu, care traesce din benefacerile Romaniloru si dela Romani,
si care fora-de Romani nu póte neci se se socotésca, necumu se esiste,
cá acest'a se sustiena si apere legile si privilegiile celoru trei Natiuni,
prin cari natiunea lui cea romana se tiene sub jugulu servitutie ! —

[Metropolitulu Alesandru Sterc'a Siulutiu (in Sino-
dulu din Blasiu tienutu la 2. iuliu 1838, la pretensiunea
Guvernului regiu transilvanianu, cá Preotínea se puna
juramentu pentru uniunea celoru trei Natiuni)].

* Numai luminarea mentiei si nobilarea animei prin educatiune
generala, prin respandírea ideelor si a principiiloru sanítóse, voru
poté se ne radice la locul ce ni-e destinatu a-lu ocupá in concertulu
popóraloru civilisate ale Europei.

N. F. N.

* Increderea lingusitoriloru causéza decadenti'a stapaníeloru.

* Candu politic'a ómeniloru léga cu lantiulu seu petiorulu sclavu-
lui, atunci dreptatea ceriului acatia celu-alaltu capetu la gútulu tira-
nului. — Bernardín de Saint-Pierre, — Etude septième p. 318.

* Omulu celu mai invetiatu, déca nu va cautá necontentitu a mai
invetiá inca, a se tiené cu persistentia la corintele cunoscintieloru
ominesci — necontentitu sporindu, se cobóra, remane inapoi cu fiacare
óra ce trece. — „Romanulu“ 20 febr. 1868.

* Dela celu cu mente nu e rusine a invetiá.

x.

* Indurarea, benefacerea, stergerea lacrimeloru si vendecarea ra-
neloru e cea mai nobila chiamare a femeiei.

x